

העלון לאברכי כולל, בני הישיבות ולכל לומדי התורה

האיחוד בהידוד

המאחד בקרבו חידודים ותשובות בהלכה ובאגדה

לע"נ ר' שמעון יהודה בן הגה"צ ר' אברהם יעקב (זיידל) עפשטיין זצוקלה"ה פרשת לך לך תשע"ב

כתב חידה

אמי מזרע העבד השפל,
ומאבי קיבלתי דבר טפל.

נתחייב אבי אותי למול,
ועלי חיוב זה לא יחול.

הכינוי שאפשר לתת לבנותי,
לא אקבלנו למרות מעותי.

מי אני?

רמז: דמות הקשורה לפרשה

תזכורת: הקשר בין הדמות לפרשה הוא בהזכרתה או ברמיזתה בפרשה או בפרש"י

דבר תורה

"וְהָיָה כִּי יֵרְאוּ אֶתְךָ הַמִּצְרַיִם וְאָמְרוּ אֲשֶׁתוֹ זֹאת וְהָרְגוּ אֶתִּי וְאֶתְךָ יַחֲיוּ". בראשית י"ב י"ב.

אברהם אבינו ע"ה אומר לשרה אמנו ע"ה, שכעת שהם באים מצרימה, עליהם להזהר מהמצריים, שכאשר יראו את שרה, יהרגו את אברהם בכדי לקחת את שרה לאשה, ועל כן שהיא תאמר שהיא אחותו ולא אשתו, ובעבור זאת ייטב לו ונפשו תחיה בגללה.

והביאור בחששו של אברהם היה, היות שאחת משבע מצוות בני נח הוא 'גילוי עריות', ואנשי מצרים ככל הנראה מקיימים שבע מצוות אלו, לכך חשש אברהם שמא יהרגו אותו, כדי שלא להכשל באיסור גילוי עריות בלקיחת שרה.

כל הלומד פסוקים אלו מיד מתקשה, מדוע חשב אברהם שהמצריים יחששו מאיסור גילוי עריות, ובכדי שלא לעבור על איסור זה, יעברו על איסור רציחה. הרי איסור רציחה הוא אחד משבע המצוות, בדיוק כמו איסור גילוי עריות.

איתא במדרש, "אמרי נא אחותי את. מכאן ששוחטין לחולה בשבת". ולכאורה הוא מדרש פליאה, מהיכן ניתן ללמוד מדברי אברהם לשרה שתאמר במצרים שהיא אחותו, ששוחטים לחולה בשבת.

פסק השר"ע (א"ח ס' שכ"ח ס' ד), "היה חולה שיש בו סכנה צריך בשר, שוחטים לו. ואין אומרים נאכלנו נבילה...". והאריכו הראשונים בביאור הלכה זו, הרא"ש ביומא ס' ד"ד ובתשובותיו כלל כ"ו ס' ה' כתב, ששמע שהטעם הוא, "שמה יהיה החולה קץ באכילת איסור ויפרוש ויסתכן". ובשם הרמב"ם כתב, דהוא משום ששבת הותרה אצל פיקוח נפש, ועל כן שוחטים לחולה כדרך ששוחטים ביו"ט. ומטעם זה, אם יש להם בשר שיש בו איסור דרבנן, או ששחטו ונמצא בו איסור דרבנן, מותר לחזור ולשחוט, וכן פסק הטור שם. ובהגהות מרדכי (ס' תס"ג, הובא בב"ח שם) כתב, שהיות ותקלת איסורי אכילה מגונה, כדאיתא בחולין ז' א', שלצדיקים אין הקב"ה מביא תקלת אכילת איסור על ידם, למרות שמביא עליהם תקלת איסורים אחרים, אפילו איסורי סקילה, כרבי ישמעאל שקרא והטה (שבת י"ב ב'), לכך עדיף לחלל שבת מאשר להכשל באיסור אכילת נבלה.

וכתב הר"ן (ביומא ד' ב' ד"ה וגריסין) טעם נוסף, שלמרות שבעצם האיסור חמור יותר מאיסור שבת מאיסור נבילה, ששבת הוא איסור סקילה ונבילה הוא איסור לאו, ועל כן לכאורה היה ראוי להתיר שיאכל נבלה מאשר לחלל שבת בשחיטה, מכל מקום היות ושחיטה עבור החולה היא רק איסור אחד של הוצאת נשמה, לעומת איסור נבילה, שהחולה צריך לאכול חתיכה ראויה שיש בה כמה זיתים, ובכל זאת וזית וזית איכא איסורא דנבלה, ואיסורים רבים של נבלה לא נחשבים כאיסור קל מול איסור אחד של שבת, ועל כן עדיף שיעבור על איסור שחיטה בשבת במקום שיעבור על איסורי נבילה רבים, כי הכפלת האיסור עושהו לחמור יותר.

ע"פ דברי הר"ן הללו, מסביר רבינו יהונתן אייבשיץ זצ"ל את חששו של אברהם. אברהם חשש שהמצריים יעשו את החשבון של הר"ן, שהיות ואם יקחו אשת איש, הרי כל עוד שבעלה בחיים עוברים בכל פעם מחדש על איסור גילוי עריות, ומאיידך, אם יהרגו את בעלה, יעברו רק פעם אחת על איסור רציחה, על כן, גם אם איסור רציחה חמור יותר מאיסורי גילוי עריות, בכל זאת עדיף לעבור פעם אחת את האיסור החמור של רציחה על פני לעבור בכל פעם את האיסור של גילוי עריות, ומחשבון זה חשש אברהם, על כן הוא אמר לשרה שתאמר שהיא אחותו, ומחמת כן לא יהרגוהו.

ולפי"ז מובנים היטב דברי המדרש, שאותו החשבון שחשב אברהם שמחמתו יהרגוהו המצריים, מחמת חשבון זה הדין הוא ששוחטים לחולה בשבת, וכביאורו של הר"ן.

© כל הזכויות שמורות ל"איחוד חידוד" ולרבינים הנוחבים - מודיעין עילית - אוניברסיטת בר אשכול

חילוקא דרבנן

בכתוב (בראשית י"ד כ"ב - כ"ג), "ויאמר אברם אל מלך סדם... אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך", ופרש"י בחולין פ"ט א', ד"ה אם מחוט, "שלא רצה ליהנות מן הגזל".

עיי' ש"ע חו"מ ס' קפ"א ס"א, "שיירא שהיתה הולכת במדבר ועמד עליה גייס וטרפה, אם אינם יוכלים להציל מידם, ועמד אחד מהם והציל, הציל לעצמו", והרי כל רכוש סדום נפל בידי ארבעת המלכים, ולא היה מציל מידם, ושפיר חשיב רכוש של אברהם אבינו, ומדוע החשיב זאת כגזל שלא רצה להנות ממנו.

וצריך ביאור!!!

בין חידות

לאיזה ברכה מהברכות שאנו מברכים כל יום, זכינו בזכות מלחמת המלכים.

מעשה רב

ר' ראובן שישב בתורה בביתו ועסק בסוגיא סבוכה, רצה לעיין בכמה ספרים שלא היו לו בביתו, ועל כן רשם את המראי מקומות' על דף קטן.

בסיום העיון בספרים חשב ר' ראובן לזרוק את הנייר הלזה לאשפה, שהרי לא כתוב בו שום דבר קודש, רק עשרות ציונים למקום לעיין בספרים הקדושים, ע"ד עי' בס' פלוני ס' פלמוני וכדו'.

כשהציע את הדברים לפני ר' שמעון חבריו, טען ר' שמעון, שלפי דבריו חלק מספרי מ"מ שנכתבו ע"י גדולי ישראל, וכגון 'פה עינים', ו'מאיר נתיב', אין בהם קדושה, ולא יעלה על הדעת לומר כן.

יש לחלק בין הדברים, טען ר' ראובן. חיבור שלם שנכתב בצורת 'מראי מקומות', במיוחד כשבראשם ד"ה עם קטע מגמ' ורש"י או תוספות, והמעייין בציון, עשוי לדעת ממנו אם יש ראייה או פירכא מהמ"מ שם וכי"ב, ב, פשוט הוא שיש בו קדושה וטעון גניזה, אבל דף בעלמא עם מראי מקומות, יתכן ואינו קדוש ולא טעון גניזה.

השאלה היא, הצדק עם מי ?

מעניינא דסדרא

"...ואבל לשכון בחוצה לארץ אסור, אלא אם כן חזק שם הרעב, ...ואף על פי שמוותר לצאת, אינה מדת חסידות, שהרי מחלון וכליון שני גדולי הדור היו, ומפני צרה גדולה יצאו, ונתחייבו כלייה למקום" (רמב"ם פ"ה ממלכים ה"ט)

היאך א"כ יצא אברהם אבינו מא"י לחו"ל, מפני הרעב.

לע"נ הרבנית החשובה מרת בת שבע אסתר ע"ה, בת יבלחט"א מרן רבינו הגאון רבי יוסף שלום אלישיב שליט"א, ו'אשת חבר' מרן רבינו הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א

משנה דבר

אין להכריע בשום פנים ואופן על פי הכתוב כאן הלכה למעשה

תשובה ל"מעשה רב"

בתשובה לשאלה, האם כשר הדבר לבקש הנחה בשכר לימוד מהנהלת הת"ת, בהתחשב בעובדה שחלק מהוצאות המוסד אינו חיוני לצורך הת"ת, ונעשה מסיקולים אחרים, שלא בהכרח לדרכים מחוייבי המציאות.

[א] יאיתא בביצה ס"ז א', "כל מזונותיו של אדם קצובין לו מ"ה וכו', חוץ מהוצאות שבתות וכו', והוצאת בניו לת"ת, שאם פחת פוחתין לו, ואם הוסיף מוסיפין לו". פרש"י, "כל מה שעתיד להשתכר בשנה שיהא נזון משם קצוב לו כן וכך ישתכר שנה זו, ויש לו ליותר מלעשות יציאה מרובה, שלא יוסיפו לו שכר למזונות, אלא מה שספק לו".

משמע מדברי רש"י, ולדבי הוצאות שבתות וכו' והוצאת בניו לת"ת, אין צריך ליותר מלעשות יציאה מרובה, ומסברא י"ל, דכל שכונתו לכבוד השבת, ונראה לו"כ כבוד שבת, וכן לגבי הוצאת בניו לת"ת, אינו צריך ליותר בזה מלעשות מרובה. ואם כנים הדברים, א"כ שכלפות על שפחתו לו, ובפשותו הכל לפי המקום והשעה, יש מקומות והוצאות ש"ת כלול כל מה שהותא נראה הכהכשר למצוה.

[ב] והנה תבוס' פסחים ק"ג א' כתבו, "עשה שבתך ואל תצטרך לבריות, והא דאמרין בפ"ב דביצה דבהוצאת שבתות וי"ח, אם פחת פוחתין לו, היינו בשול, אם יש לו", ולפ"ז י"ל דכל שדווקא במונ, והיא להשתדל לפחות בהוצאותיו באמצעות בקשת הנחה לצורך הוצאת בניו לת"ת, ובפרט אם אין בזה חשש שיפגע בתלמודם, כי לא שבביל לו, ונראה אותם המלמדים פחות.

[ג] ועי' במד"א אגור פ"ל ס' א', "ופקדתי על כל לחוציך, אפי' על גבאי דקדק, חוץ משכר סופרים ומשנים, שאינו נוטלן אלא שטר בטלה בלאו", וכתב הרד"ל שם, "משמע שעל זה ומרת לחוציך, ובפ"ה תואר' (לבינו שמואל יפה שאכניזו זצ"ל) על המדרש שם, כותב, "ועטמא, ולמשן דהא צריכה טפי, ואינו העולם מתקיים אלא בהבל פיהם של תינוקות... אין עטמא קאמר, מכיון דאין נוטלין שכר אלא פורתא, היינו שכר בטלה, דאילו שטר כל דבר אין סוף, ראוי לבלתי קפח שטרך בעליו". והנה לב' הפירושים דראי מיידי רק כלפי שטרך בלא, שלא יוכלו להעדיף זה להמשיך לומר, אשר לפ"ז י"ל דהה"נ לפי תפיסת הענין של כל המוסים מוספין לו וכו', שמה רק כלפי שכר עצם הלימוד, לא מה שמחוץ לזה, וכמו שבמדרש שם מסמיק ב' אמרין חז"ל אלו, ולא לכדי, שענינם שוה בזה".

ממילא חז"ל אלו, ולא לכדי, שענינם שוה בזה".
וז"ל, וכתב בזה תשובה ערוכה ונודפסה לראשונה בס' 'אמרי ליעקב ולישראל' סי' פ"ד, ואח"כ בקריינא אדגרתא ח"ג אגדת ד['] ואלו בדרי:

"ובדבר שאיננה מבקשת סכום רב, אם רשאים לדרון להוריד המהיר, מכיון שהחלה והוצאת בניו לת"ת מחזירין כמה שיוציא. הנה העולם נוהגין לדרן ולהוריד עד כמה שאפשר.

נראה עטמא דיהוד, דרק מה שהוא מוכרח לשלם בשביל לת"ת, זה המצוב ומ"ה לו"ה, אבל למשל אל יכול להשיג בזול מלמד זה, והוא מצד דאיותו או החמנות, רוצה להנותת את המלמד, וקוצב לו סכום גדול, ואינו היתרון בגדר הוצאת ת"ת, רק קמתה וקומא. והנ' שכיווד שיכול להוריד המהיר, הוא מסכים תיכף למת שדורשים, אין זה אלא כנתינת מתנה יותר על מה שדרוש לצורך ת"ת, ועל כו"ב לא להובט שחזירו לו.

ואמנם כתוב בספח"ק, כמדומה בשנים האריז"ל, שלא ישתדל להוריד הסכום היהי שקוננה דבר מצוה כאתרוג' ומצה כו'. אבל זהו ענין של מדת חסידות ולא מדינה כלל.

והנ' כי הנא, כיון שמתחילה קבעו מחיר גבוה בשביל שיהא יחולקם, ואדם יראה שעליק המחיר הוא כפי מה שרוצים בסוף, והמכיר שאומרים נהגה, אינו מחיל כלל אלא פטומי מילי, ואין כאן אפי' מדת חסידות שע"פ קבלה ליתן מה שדורשים, כיון שבאמת

אינם מתכוונים מתחילה כלל לזה המחיר.
וגם מש"כ ידיד נפשי שליט"א, שכולל בזה הוצאת לימודי חול, אשר מזה דאי אפשר ואפשר להוריד, הדברים נכונים מאוד.

אך מה שהוסיף שכולל ביסוס זה הוצאת אש"ל [אנליזה, שהיא, לניהל], י"ל שדך דגם זה הוא בכלל הוצאת בניו לת"ת, כיון שא"א ללמוד תורה שם אלא עם אש"ל ויש לפלפל בזה".

תשובה ל"חילוקא דרבנן"

בתשובה לשאלה, איך לתרץ דברי התוס' בעירובין ס"ב א', שגוי הגזל מגוי, אפילו פחות מפרטה, רובו כוונה פרטה וחיוב בהשבה, עם מה שבמבאר בירושלמי מ"ד דנו"מ ה"ב, שאדם היה מוציא קופת קטניות למכירה, וכל אחד נטל 'רק' גרגיי אחד, שאינו שווה פרטה, כדי שלא יוכל להוציאו בדיניים, וצ"ב שהרי להתוס', בב"ג חייב אפחות משו"פ.

יפה תואר [לרבינו שמואל יפה שאכניז] על המדרש (ב"ר ל"א ד', עה"פ ק"ץ כל בש"ר), כתב, "ואע"פ שהיו יחיבי מיתה אפילו על פחות משוה פרטה, לא היו חוששים, שלא היו דנייהום דתין הגזלן במיתה כדון התורה", לפ"ז י"ל דחז"ל ברדה זה לא נתנונו לומר שהגויים עשו כדון בן נת, אלא שכן היה משפטם המעוקל אז, שעל פחות משוה פרטה, אינם דינם.

עוד י"ל לפמ"ש"כ בנחמד למראה על המדרש (שם), "הקשה הרב יפ"ת ז"ל, דב"ג נהרג אפילו על פחות משו"פ, ומה הועילו בתנתנם (שהתאמתו על צדק פחות משו"פ) וכו'. ולי נראה דהיך הכי נמי, דבן נח נהרג על פחות משו"פ, [ואולם זה דוקא] כשגזל בע"כ של בעה"ב, אבל אם נוטל בבני בעה"ב וברצונו, שלא עיב על דמי, אינו נהרג ע"ז. זהו היה ערמת דור המבול, כשהיה אחד מהם מוציא קופתו מלאה תרומסיון, והיה בא כל אחד ונוטל פחות משו"פ, לא היה מקפיד בעל התרומסיון על מה שהיה סבור שרוצים לטעום די לקנות ממנו, כדוך הקונים, ולפעמים קונים, ולפעמים אינם קונים, ואינו מקפיד, אבל כבאן, מאחר שהיו מרמיקים כל הקופה, למפרע היה מקפיד, שהיה מפסיד הכל, והרי זה גזל, ולכך נענשו".

ולפ"ז י"ל, דגם לענין חיוב פחות משו"פ לב"ג, הוא דוקא כשמוקפיד, לא כשמוחל לכתחילה, ומה ששלבטוף מקפיד, הלא כלפי כל אחד ואחד לא אם סוה בשביל לתובען, דהא מתחילה הרשה ומחל, משא"כ בשאר ב"ג, דמתחילה כבר מקפידים על הפחות משו"פ שנוטלים מהם, ע"כ חייבים בהשבה.

תשובה ל"מכין חידות"

בתשובה לשאלה, איך יתכן שע"י שב"א תעשה' גורם במיוחד ליעיוב ביאת משהו ס"ב א'.

יאיתא ביבמות ס"ב א', "אין בן דוד בא עד שיכלו כל נשמות שבגוף, שנאמר כי רוח מלפני יעטוף...". ובגדה י"ג ב' ד"ה כי רוח, מפרש רש"י, "הרוחות שלפני, שגזרות להיות נולדים קודם, יעטוף, מעכב את הגאולה". ובערך ערך א'ף' כתב, "ויעטוף, לשון איחור, כמו (בראשית י"ג מ"ג) "ובעתיק הציאן, והי"ק, רצון אוה מלפני שיעכב משיח לבא עד שיכלו כל נשמות שעשיתי, שהענין דהולד, והיא קרא בגאולה ק'א מיידי", מבואר מזה שמי שאינו עוסק בפר"ו, מעכב את ביאת משיח'.

וחידוש נפלא מצינו בספר חסידים אות ס"ו, "וגם ענוש לצדיק לא טוב, כל המעניש את הרבים, מעכב המשיח, שאילו היה חז, היה מוליד", וב'פירוש קדמון' שם במאר, "דאין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, ואם הוא מעניש את הרבים למות קודם זמנם, שכל מניחם להעמיך ולולדות, מעכב המשיח"⁸.

לפי שהיא נשמרת על הגאולה והגאולה הנהגה השבת, כדמתרא (ישע"י נ"ו ד') מלסיחס אשר ישועת את שבתות, ותיב בשם (ה') והביאותם היא קדשי, וכתוב (שם ל"ו) בשוטה נחת ושוטין, וכתיב נשתע על הגאולה, שח"ק, "ואם ח"ה ישרוק י"ל ע"פ (שם ל"ד),

"דעת נבון וק"ל, "אין בן דוד בא עד שיכלו כל נשמות שבגוף, זהו ליליט, ש"ל לזיא אורי לעיניו" ומתעורר עיבוב ביאת משיח, ויעשה אשלת תם סמוכה, אם מוחל לו להפסיק (ובמראה בפרשת מורא"מ שם זצ"ל, שמעולם לא ראה מי שהופיע, חסידו בגלל מיתו טובה זו, אלא המעבי על מדותיו וכו'), והפסיק מזה, שחילוקי דברי עובד בזה, היו מלבד עצם המצוה שמתפלל על חיברו עמ"י ב"א אדאס להברין, עוד מצויות מתפלל לקירוב הגאולה.

[ובס' יע"י מצד"י לרבינו יעקב בר יוחאי חזן מלודרוז (ה"ר י"ר פ"א), כתב, "אליפ' שקיים אדם י"ל, מצוה מרדכי סופרים של כלל מלפרות ומלרבות לזמן שיש בו כח, **שכל המוסיק נפש אחי שמשאל, כאילו יקום העולם מלא**."

בחז"ל (ב"ב א"א א') ציינו, "כל המקיים פסוק אחד... אומר, אהיה בבא"ה" סי' רפ"ח שכתב, "ואברך המקשה לילד [בשבת] כל"ע מילי, מותר, שהתניח הוא צדיק, ויכירי על הקולל לכל זכות, מה"ר על הסמ"ג].

ואמנם לרוב היה זה שם בן נח זוחק, שהרי הוא נזכר באותה פרשה ד"ייבא הפליט", דאחר שהוא אברהם בן המלחמה, הוציא מלכי צדק מלך שלם חס יוין וכו' (י"ל מ"ה), וכן [כתיבי רש"י שם, ובדלי שם ח"ה חולקים, וא"כ זוחק לומר דבתחילת הפרשה קורא לו 'הפליט'. אך מ"מ אכתי אין הכרח שהיה זה ועד בדיקא.

10 עוד י"ל, דאמנם 'הפליט' בה"א הידיעה קים לו הדוא פליט חשוב ויוצא דופן, וא"כ סתמי הי"ו ענין עושה חוק לתיבה חוץ המלפלים, אלא אכתי הדרא דוסין, דא"כ ימצא הדוא סיחון', אדא לאו, היכן היה (והתוריקו כדלהלן), ולנדל רק תביעה, ושוב אינו נחשב הפליט".

אבל ב'משום דקנים' מצעלי התוס' ס"ס"פ קתה, משמע שדוקדוק הדפילטי חשב מביאו המבול, ולשון ר' יוחנן בנמי, "ולפ"ז ח"ה הקושיא, שהרי סיחון גם היה מדור המבול, ועוד זה בא היתרוק' דלהלן, דבאמת קודם נולד רק תביעה, וממצא ידועתו אינו הפליט שחשב המבול, אלא אלוד אחר דור המבול, ובכרחי שנינו' הוא זה שפלט מ"ד המבול.

11 ועי' מ"ד הר"ם ב"ה בתך קרא דייבא הפליט.
12 מקור דברי המדרש אלא שהיה המורש"א, אי נודעו, וכ"כ בערך לנר הדבי שם (ד"ה שפלט), "וא"ל ידעתו מקום המדרש". ואמנם כ"כ באמת מדרש זה בדברי הראשונים, וכדלהלן.

ובמ"ד הר"ם הוא כבר בגליון הקודם, בתשובה לכתב חידה, מדברי החיד"א בספרו 'חומת אגן' על התורה (בראשית א' יח"), שכתב, שהיה הראשונים מה מדרשים, שהסיחס אינו ל' על התורה (בראשית א' יח"),

13 ואמנם סיחון באמת לא היה אחיו של עוז עצם הא"ב, אלא היה אחיש הדפילטי מן הייבא.

14 לפיכא ייתא ברש"י, אבל כן הוא ובעל הטורים בתך קרא ד"ישאר אן חנ".
15 לרבינו לומר, דא"כ שלא היה תביעה, היכן היה, ומדוע לא נרמז כלום בעוד שיש, והיינו דמתביה"ב (ב"ב) 'ישאר אן חנ' אפשר לומר שנכלל בקבוצ' דא"ב חנ' ולא בא ישאר אן חנ, ופליט, וא"כ בשלמה ע"ה, אפשר לומר שנכלל בקבוצ' דא"ב חנ' ביהוה בא נשאר אן חנ, דעוק בא סיחון מאמ אינמי אכתי. ובכלל זה, דהדרא הקושיא, דמהיכי חשון דעוק דהפליט', שאמ סיחון הוא הפליט וכו'.
16 אבל במהרש"א ה"ל עמד י"ל קבושיא, ע' דמו'ישאר אן חנ' משמע שגם עוז לא חילט, ותריק, ד"ל"ל קיום ניצולו על צידי התיבה, אלא שבאנו במצוה עיבוב רגא, ד"ל כאילו [אוצרו] כל תביעה, אלא שא"א היה להם ליכנס בתוכה". ולפ"ז ניהא, הגם האדא לכלל בקרא, אבל לדברי בעל התיק' קשה, שהשאל עמו א"ב דבא במדא בגמיטריא, אבל הרואם היכן רומז.

לשואת אהלא שהגפדסוהו גליוון היה פשוט לשבר

תשובה ל"מענינא דסדרא"

בתשובה לשאלה, בהא דאיתא בנדה (ס"א א'), "סיחון ועוז אחי הוו, ...ויבא הפליט ויגד לבתה העברי, ועמו רבי יוחנן, זה עוג שפלט מדור המבול", ואם אכן סיחון ועוז רבי אחים, מהיכי תיתי ש'עוג' הוא הנקרא 'הפליט', וכי סיחון לא נפלט מן המבול.

הנה התוספות בנדה (שם, ד"ה זה עוג), עמדו בזה להדיא, וכתבו, "הכי נמי נפלט סיחון מדור המבול, כיון דאחי הוו, אלא דתך הפליט קים ליה הדוא עוג, ולא סיחון, מהאי עטמא גופיה, אך דרחיל ליה משה. ועוד אמר בפרק דבי אליעזר (לפינו יתיא שם, ואמנם כן יאיתא בב"ר ל' ק"מ ב' ח') שעוג מצאו לאברהם איבנו שהיה עומד בגרנות לתקן עוגות לפסח, ועל שם זה נקרא עוג...".

ומבואר בתוספות, דאמנם גם סיחון נפלט מן המבול, אבל הא דקים להו לחז"ל דאיתו הפליט כדתיב בקרא, היינו עוג, זהו משום עצם מה דחזוין שהיה ירא משמו, דעל כרחן עוג משום דקים עוגם למשה דאתרו הפליט היינו עוג, ולדכך היה ירא ממנו דוקא ולא מסיחון, מאחר ועוג הוא זה שבא והגיד לעבריה שנשבה אחיו לוט, ומה חששו שהיעמוד לו לעוג כזות זו גם נעשה כשבא להלחם בו.

ובפרשוס השני כתבו התוספות, דקים לן שעוג הוא הפליט, והוא ע"פ המדרש (בב"ר ה"ל), שנקרא עוג על שם שבשעה שבא לספר לאברהם על שבייתו של לוט, היה זה בערב פסח, והיה אברהם עושה עוגות מצות, וא"כ הפליט היינו עוג, כי היר על שם שבא באותה שעה לאברהם כשעשה 'עוגות', נקרא עוג'.

ואולם יש לעיין עדיין, שהרי יאיתא להדיא בזבחים (ק"ג ב'), דעוק מלך הבשן היה חוק לתיבה שבעת המבול, ונעשה לו כג נשצטננו צידי התיבה, ולא נכזה ברוחתיך מן המבול, וכן וכו', ואולם, אבל סיחון צ"ד התיב כלל, וא"כ בהכרח דהפליט היינו עוג ולא סיחון, דבסתמא אין נחשב 'פליט' אלא מי שלא היה תביבה, שלמותו שהיה חוק לחיבה, כ"מ נפלט וניצל מן המבול, דאם גם אותם שהיו תביבה נחשבים 'מפליט המבול', א"כ מדוע נאמר שיעוג הוא 'הפליט', והלא ישנם כמה וכמה 'פליטים', דידוע נדח ובניו היו י"כ בזמן אברהם', אלא בהכרח ד'הפליט' היינו אותו שנשאר חוק לתיבה אצל המבול, ואעפ"כ נשאר חי וקיים"¹⁰.

וא"כ הדרא קשיין לודכתא, דהיכי אין סיחון תביבה שעה, והרי חוק לתיבה הוא לא היה וכאמור. ואין לומר שנולד אחר שיצאו מן התיבה, וממבואר בנדה שם, דשנייה היו מבני 'אחיה בר שמחואז, הנפילים, וממבואר שמה שצריך לכאורה לפחד מסיחון כמו משה, והלא קד"ל המבול שוב לא נולדו מהרמפילים, רק קודם המבול.

ואכן בעד עמד בזה, כמבמהרש"א (ב"ה"א לנדא שם)¹¹, וכתב על דברי התוספות, "והוא דרוק, דלא לישתמיס לתלמודא במסכת זבחים למימר דסיחון נמי נפלט מדור המבול בצידי התיבה, כדאמרין שם בעוג ורגאם.

ושמעתי דאיתא במדרש¹², שזה אחיה בר שמחואז איביו של עוג, בא בזנות על אשת חם בן י¹³ קודם המבול, והיתה הגה ממנו בבואה אל התיבה, וילדה תביבה את סיחון, ומהו הטעם כשראה שם שאשתו כבר הרה, שימש עמה תביבה".

ומבואר שכלן לא היה סיחון חוק לתיבה, וגם לא נולד אחר המבול, אלא נולד תוך התיבה ממה שהיה איתו מעוברת עוד מקודם המבול.

והנה בעצם דברי המהרש"א, אך קדמוהו כמה ראשונים עה"ת, שהביאו דברי המדרש שלחן, דעיוון בעללי התוספות עה"ת, שליה פ' חקת (עה"פ כ"א ל"ד), "ומיהו תימה, למ"ד דעוק נקרא אחי הוו, על שפלט מן המבול, דבסתם נדה (שם) מסיק דעוק סיחון אחי הוו, וא"כ סיחון פלט מן המבול, ובשלמה עוג מצינו סמך רומז, כדאיתא

והנה על פי מברי בעלי התוספות, שבנו משענתה על גמטריא דאין נח' דהיינו עוג, לפ"ז יש מקום לעורר דבר פלא, דהא בקרא דייבא הפליט, י"כ של גמטריא דהיינו 'הפליט' הוא בגמטריא 'סיחון', ואעפ"כ לא נקרא התוספות ח"ה בעללי בנינו דהיינו 'הפליט' הוא עוג והוא פלא.

ואכן מצאתי במגלה מעוקות (ע"ה"ח) בפ' חקת (ובכמה דוכתי), שעמד בזה, ותוכן בדרי, שא"כ הוהתי' 'הפליט' בגמיטריא סיחון, אלא זמנין 'הפליט' הוא כמנין דק"ה, וקד"ל הוא לשון 'עוף' בתרגום כלל בשמות לב' ס', ותרגומין על קשה עוף, ש"ל עוף קד"ל", א"כ לא לרמוז עובר מהותו 'עוף', וכן סיחון עשויהו בגימ' קד"ל מהותו עוף כמו אחיו עוג, יעבדי, דבריו, ואומכ"ל.

16 ורובנו לומר, משום שבא"י התיבה נזכר רק נג ובינו, ואשתו ונשי בניו, ותו לא, וא"כ בהכרח אדמו' שהיא נשאת לאחד מבני נח.

17 ומשום קודם המבול, נשאת לא לאמו של עוג, ותמנעבה אשה או לא סיחון מנח של עוג קודם הולדתו תביבה.

לכאורה י"ל, אבל בפשוטו סיחון היה שייך להעניקים אשר באו מ'בני האלהים' וככ"ל, ומשמע שיהא היה מצד אמו שהיתה מעניקים, אלא היה יתרה לכל בנות האדם שבאו דורו, אלא סיחון ועוג היו עניקים מצד אביהם, ולשון תרוב (ו') (ד', וד'), שבא 'בני האלהים א' בנות האדם', וכן בנדה שם אמור, ולשון אחיה מבני אחיה בר שמחואז, 'ואחיה' יאיתא אביהם, ולא קתני 'אחיה' (ולא קתני 'אחיה בת שמחואז').

לגבי סיחון עוג, ועי' בגמטריא דהיינו 'הפליט' הוא עוג, ור"ה ש"א אן חנ.
18 ועי' גם ברבינו בחיי פ' חקת שם, שכתב כענין זה בשם המדרש, וכן בראש עה"ת בפשוטניה ע"ה (ו') ש"ל יבאר אן חנ.

19 אלו חונתנו ממה שהתרחב בנינו סיחון קודם לעוג.

20 וא"ל דאמנם עוג היה במבול על צד התיבה, אבל סיחון היה לבדו באי", ולכן לא נחשב 'הפליט' כיון שלא היה בעלמבול בעצמו, ואילו עוג היה חת המבול, חוק לתיבה, ואעפ"כ ניצול, א"כ הוא שפיר נחשב 'הפליט'.

21 ואמנם צ"ב, דהא היינו מן המבול ורוחין, וא"כ לכל הפחות תבוסתו לשון טונה, וארכשכד ושלה נכיים, ואין לומר שמעמד על הר גבוה מעט מן המים, שהרי להדיא קבוצ דבוסול כל היינו מצינו עדיקיים יו.

22 שבתובנון בסיסקים בתם מוכרים דורות הקדמונים, בדרך כלל כתוב לשון 'יחי', ובמידות גישרה דורות אחרים עוד, על כולם כתוב כן, כגון (בראשית ה' ג'), "ויחי אדם שלשים וקאת יעוץ וילד בנותיו קלמלו ויקרא את שמהו שתי", (שם ו'), "ויחי שתי...", (שם ו'), "ויחי אגנול...", (שם ו"ב) "ויחי קניז...", אף בגישרה דורות ששננו עוד אברהם, על רובם כתוב כן, כגון (שם ו"ג כ"ח), "ויחי נח אחר המבול שלם מאות ענה ותמשיש ענה", (שם ו"א), "ויחי שם...", (שם ו"ג) "ויחי עבר...", (שם ו"ח) "ויחי גלגל...", אלא שאלע שכל מהו מצאנו שכתבת לשון טונה, וארכשכד ושלה, שעל שניהם נכתב לשון ח"ו, ושנינו זה דרש בר פקדא, שהתורה רבחה לדבוסול כל היאנו עדיקיים יו.

ואמנם רבות בתביב הקושיא, של מצאתי עומ מי נכתב עליו, מלבד בני ג', וכו' [ופליטו את שתיבה זו אלא חלק נצרך מסיחון מן הדברים, כגון (בראשית ה"ה ג', כ"ו וכו'), "ויאמר יוקם יאף אחיו יאף עוף יקוד יאף ח", ויגדו לו לאמו עוד וסיק ח"ו...", ויאמר יקראל כב' עוד יוסף בני ח", וכנהה ורתא, אלא שפשוט הוא וסיק כותב דברי המדרש לעילום], לכאורה משמעות דברי המדרש, שכל שוה הוא שכל מי שכתבו עליו ח", צדיק הוא, וכדומגא כתוב המדרש שאורד ארכשכד ושלה, אלא שאם לא נמצא כן עוד, נמצא שבדרי המדרש אורות ארכשכד ושלה אינם כדומגא בעלמא, וכן נמצא עליו ח"ו, ושנינו זה דרש בר פקדא, שהתורה רבחה לדבוסול כל היאנו עדיקיים יו.

סיפור ושאלה פציעו?

חלק מהנסיונות בהם "ג" מנסה את האדום, הוא מה שעשה בזמן ספק וחוסר ברור. האם גם אז הוא ימשיך לילך בדרך התורה והמוסר, או אולי בדרך אחרת. גם בשביל מבנים אלו הכסף כבר הוגאן ומסתכל במוט ספק, יש ודעה זו ויש דעה אחרת. והחומר מסתב, והוא יודע את הדך אשר ילך וההמשה אשר יעשה.

החלק הקטן בישראל "ג" ב' הוא, שאחרי שדום בחר בו זה וכפי שקיבל מאבותיו ורבותיו, מדובר בתלמידים כמו שמכחו ומעלה, אשר דעתו דעת תורה. עליו לעשות כל אשר יאמר לו, גם על ימיו שנשאל, וגם על שמאל שהוא ימין, ואף כאשר ילך בנראה סבירה ומוטטה שצריך להשתדל. הכרעה הרב מייחבתו ואסרו לו נטיות ממנה, אלא לילך בדרך ובנוכח שטלו.

פעמים ניתן לראות ולהרגיש מיד מה קורה כאשר לא שומעים לדעת תורה, לא המלכים נבדבות התורה, לאורם של גדולי קויר ישראל, ולפעמים, ובמידות כשה חלק לחוש לאחר שמענו לראש גדול, האם מעשיו והדברים המעשים אף או חילתו רב. והאם אדרגיש סיפוק רוחני משיעיו, או אולי הרשתת יקנות רעה, כמו שמוגישים לאור.

שמנו לקרוא בכתב שלום ביאור הבולט. על התרבות הכגונה שתובא למישהם, לאחר ש"אנשי יבש"ה" יודעו על התרבות הכגונה שבמדינת ישראל, לא מדבר הנשים הרבים והנאונים שנה על הרדף בה המעלמה מעריי.

והנאונים שנה להם מיד לאחר המעשה. וכן שומעים ומושמעים, את שנים מקומות. שאם אהנו לא "במין גדול, אלא זדמה דאיה בשטח כלל המסתובלת במפה, גם אלא מפורשת כלל האפשר. המעשיית של תיעוק, נתן את הכוון והיחנן נכונות הברית. המעשיית והתורה, האלו "איוור" לתנת מפורשת ולתורה, והשוקם על ידי הבריתים בתקופה שקדמה להשתלשלה העולם השני. על גולה החולשת של כל עמק אילוף, על הבניית התורה וירושלמי, בנו הבריתים מצודה גולה ומבוצרת, בה עקמה את תנת המעשה הקדומות, יחד עם בית מערק ענק, ובעיקר שיש הפקום, נקודות אחיזה ושלטון צבאי ששלט על כל האיזור הדרומי-המזרחי.

מי שיעלה על הבנה ומביט מבט לא צדדי, אינו יכול לבלות את המעלותו המהימון המיוחס על המבנה, האלו על חושל של כל האיזור, נתן לראות ממנו על כל המהווים למקדשים וכירים, ולכל העמקים הסמוכים, ובמידות כשה העולה וירושלמי, מרוש לפניהם כעל ידו.

כתבתי עובדי את ארץ ישראל, הם העבירו את המבנה הקדש הזה ליד הירדנים, כשנוכחות בהם היתה בשנאת ישראל, לעורר לירדנים שיתפסו בחר ארץ זו, ובמנה ויכולו כשכח בקול יורה את כל האיזור, ולחשוב ממנו על כל מה שביטוליה. מה גם שכנוכחות החלוקה היה אזור שלטון שהמשה הירבית, כך שפעמייה אלו על עזרה לירושלמי.

השאלה היא נדרה כל חוק. שישנו הירדני נבבבזו. זה שהיה לנו הכביש העולה וירושלמי, ושימורו הורה הפצו על יושלמי. בתקופה האחרונה ידעו שישנו הרשלטון הבריטי, בה החל המצור על ירושלים. באותם ימים, בסממון אליה היתה אמורה להתחיל "אחנית החוקה", בה "ירושלים" אומות העולם את ארץ ישראל, בין היהודים בין השומעיים, כאשר בארץ היה הולדת השומעיים היתה נפש שומות. משהיחל לבנות חבונים. זה, כמסת על שטח החובות, שיש לה מקובל בעולם שיהיו יושלמי יקבלו שלטון בארץ שהשוויקה בה אבותיהם וזאת שנים, ובמידות מחמת השלטון הצפוני וירושלמי, על כל החלטי בדיעהם, שמדע עם שיש השומעיים והמבורט הבריטי, הם מפלסו על בציאותיהם הרבים, וכבשו את הארץ הישנה ביהם, ומשיכסו את מעלות הרצחה שהתחילו גויי הארצות באירופה, וישלמו את כל הירושלמי "ג" ח'.

השאלה היא כיוון שישנו בנינוכחם, לחמת המדינות השומעיות הממוכנת היה צבא ענק ומסודר, כחומש כלב מיני חסות לורב, לעומת הירדנים שמעמק על היה בידם לל נשק. במידות שהבריטים שני כל כוחם למונות את המסתמשם של הירדנים, וערו למדינות וירושלמי החלוצה למבנת כמות עולה.

באותו ימים האחרונה של לוח השלטון הבריטי, כאשר מספר שיתות של כוח שהועברו ליד הגנרלים, כאשר המצור לא היה עדין חולטל, אלא כאשר הפסק השלטון הבריטי, וישיא ארצה עברו להשתדל שקה עד מאוד של מלחמות קבועות מדי, וירושלמי היתה בצמור קודמית, לא רכב שניסה לעורר את הכביש, נורה מיידיה. המחסור הזה שיהיו עבר קודם חולדת השלטון הישראלי ופרשת המלחמה מחזיתות זו ומזית, התחוק והתעצם מיום ימים, אלא קויר וישיא יושלמי, היה מבצע שקה עד מאוד.

כמה פעמים יום לוקות את המצור והלחלות וירושלמי שום ואף נשק לצורעים בעיר, בשיתות גדולות ורכיבים משוריינים, הם פעמים נודדות שנינויות אלו אלצילוח, אלא פעם אף פעם שנינויות אלו שלש, כאשר הידעיים שלטו על הדרך, בעיקר במבנה זה של המעטרת בלטרון, כן "מאורו" שיהיו רגועים, והיו חומותיהם כשבש כך לורב. ידו עליהם משמרות שאם באתו מים, ומפני רואה הגוי, הם אומרים יושלמי, שמסרת את נפשם עם אחיהם, להביא להם מים עליו עירד הירדנים, וה"ח"אסר עירם לראות את השרידים מאותם שנינויות, שהשוריינים והגנרלים המהמרים, הנומחים על אף הדרך בואכה וירושלמי.

המסקנה המבוקשת היתה, שיש צורך דחוף וחיוני לכבוש את העמדה של הירדנים בלטרון, אלא שהדבר לא היה כל קמישה. השלטון הירדנים ביצד את המוקם האדום אילו כל נשק כבדים ותמוכנות שיהיו, מיכסו מילוכית את כל הדיסרס המובילת את עבר הבעיה של המעמק, ולכן שיתות תורה רבים, שישיא אותם כאכאפלים יחיים מאומנים ומצוינים בכל פעמיות השלטון הירדנים.

למרות היסוד שיאנו סוביניו על הכן, ממנו בני אתוור ידו על יסדים, במידות שיארו בחוש אדם י"ח, היא השליטה הרדיפה אכאפלים כל מקום, ויחד עם מעשיית המרה שהיתה באותו יום, "החלטה רחמי" הגדולים שהיה על שארית עמו שיאיר אלפי הארץ הקודש, שרובם היה שרידים מוצלחם אחיה הגולה שנה כילה בה במחמת את רוב בניו ובני יחיה, אירופה. אלו היה נשאר יחיה אחיה ארץ בניו. על כך, מחוסר ברירה שעה מעולות צבאיות רבות, שלח להם חם כל סיכוי לחלציה, קויר שבמסיתיהם קיבילו כניבוט אשר ישראל, והצלת כל הגם שיהיו ארצות הקודש, על גזות המלחמתיות שבקעו עמוקם לבנות בסיסים, וכות התורה של מעלי התורה, ה"יהה ערודם ויצלחו כל אחד לדרכ הטבעי, אלא בניו שיהיו.

באותם ימים הגיעו לארץ ישראל עשרות אונות של ספינות מאות אלפלי הירדנים, כל אלו שלטוניהם הבריטי מנע מהם עד שישו אל לעלות לארץ הקודש. ביניהם גם אלפים רבים מאומתם אלו שהגיעו לבנות יבולת איגאליות, ונחסמו על ידי הבריטים עמדו להונלו למחות המטרה בפריסיה, כל אלו ועוד, עליו לארץ הקודש, ומדע עם נדרש על רגלם על אדמת הקודש, שלחו אותם אל שדות הקרב, לעמוד ולהלחם כנגד האויבים.

רובם המחולל של העולמם, לא אחוז אירדס מיימיהם שום, מצבם הנפשי היה יורד, אבל מחוסר הבירה שהיתה ביד המדינה על הספקת לחומים למלחמה, נטלו כלל הבא ליהודים ביניהם אודים, מוצלחים, שרשיים יחידים שלטוניהם שהרגו ונשרפו, לעליות קיבלו תשלום שאברו, וכל אשר לקויר, שיקויר מורו" של מדינות שפועלת נשק, חועלו על מדינות שפועלות לאור, כרשיים כהם, וקלות מצבם, נשק וזר נשים לנשות, ששליחו ללחות ולבטבט מדינות רבים, ועד עם עתים גם היו אלפים שהם מצלמו מדינות הקשות, לא להשאיר אחריהם לא זכר, כאשר פעמים אחדות לא נדרדו לסמכותם.

התוכנית לכבוש את נבעת לוח היתה, תוכנית החשבה יחד למקום אותה רבות של לחומים. ביניהם מאלים עולת חדישים של הקרב הראשון שלל, "מסורס כניבוט, וינטו להפעיל את הליגוניים הירדנים הרבים והמוכרים, ויצלחו להלחם בהם, כאשר גורם ההפתעה ישייב ביד לכבוש את המוקם. כאשר הליגה שבקה לעמולה היה, לא לישליש אורו ללא באייר ש"ח, אלא הלבנת החורח ישייע עד התקפיס למצוא את המוקם, אבל עדין חשבת הליגה חגיגה עידם להסתתר.

קריית הראשון לכיבוש הגיעה נהן שלטון מוחץ. הלוחמים נהגלו ונמטר עליהם את תופת, אלא שהדבר לא היה כל קמישה. השלטון הירדנים ביצד את המוקם האדום אילו כל נשק כבדים ותמוכנות שיהיו, מיכסו מילוכית את כל הדיסרס המובילת את עבר הבעיה של המעמק, ולכן שיתות תורה רבים, שישיא אותם כאכאפלים יחיים מאומנים ומצוינים בכל פעמיות השלטון הירדנים.

למרות היסוד שיאנו סוביניו על הכן, ממנו בני אתוור ידו על יסדים, במידות שיארו בחוש אדם י"ח, היא השליטה הרדיפה אכאפלים כל מקום, ויחד עם מעשיית המרה שהיתה באותו יום, "החלטה רחמי" הגדולים שהיה על שארית עמו שיאיר אלפי הארץ הקודש, שרובם היה שרידים מוצלחם אחיה הגולה שנה כילה בה במחמת את רוב בניו ובני יחיה, אירופה. אלו היה נשאר יחיה אחיה ארץ בניו. על כך, מחוסר ברירה שעה מעולות צבאיות רבות, שלח להם חם כל סיכוי לחלציה, קויר שבמסיתיהם קיבילו כניבוט אשר ישראל, והצלת כל הגם שיהיו ארצות הקודש, על גזות המלחמתיות שבקעו עמוקם לבנות בסיסים, וכות התורה של מעלי התורה, ה"יהה ערודם ויצלחו כל אחד לדרכ הטבעי, אלא בניו שיהיו.

באותם ימים הגיעו לארץ ישראל עשרות אונות של ספינות מאות אלפלי הירדנים, כל אלו שלטוניהם הבריטי מנע מהם עד שישו אל לעלות לארץ הקודש. ביניהם גם אלפים רבים מאומתם אלו שהגיעו לבנות יבולת איגאליות, ונחסמו על ידי הבריטים עמדו להונלו למחות המטרה בפריסיה, כל אלו ועוד, עליו לארץ הקודש, ומדע עם נדרש על רגלם על אדמת הקודש, שלחו אותם אל שדות הקרב, לעמוד ולהלחם כנגד האויבים.

רובם המחולל של העולמם, לא אחוז אירדס מיימיהם שום, מצבם הנפשי היה יורד, אבל מחוסר הבירה שהיתה ביד המדינה על הספקת לחומים למלחמה, נטלו כלל הבא ליהודים ביניהם אודים, מוצלחים, שרשיים יחידים שלטוניהם שהרגו ונשרפו, לעליות קיבלו תשלום שאברו, וכל אשר לקויר, שיקויר מורו" של מדינות שפועלת נשק, חועלו על מדינות שפועלות לאור, כרשיים כהם, וקלות מצבם, נשק וזר נשים לנשות, ששליחו ללחות ולבטבט מדינות רבים, ועד עם עתים גם היו אלפים שהם מצלמו מדינות הקשות, לא להשאיר אחריהם לא זכר, כאשר פעמים אחדות לא נדרדו לסמכותם.

התוכנית לכבוש את נבעת לוח היתה, תוכנית החשבה יחד למקום אותה רבות של לחומים. ביניהם מאלים עולת חדישים של הקרב הראשון שלל, "מסורס כניבוט, וינטו להפעיל את הליגוניים הירדנים הרבים והמוכרים, ויצלחו להלחם בהם, כאשר גורם ההפתעה ישייב ביד לכבוש את המוקם. כאשר הליגה שבקה לעמולה היה, לא לישליש אורו ללא באייר ש"ח, אלא הלבנת החורח ישייע עד התקפיס למצוא את המוקם, אבל עדין חשבת הליגה חגיגה עידם להסתתר.

קריית הראשון לכיבוש הגיעה נהן שלטון מוחץ. הלוחמים נהגלו ונמטר עליהם את תופת, אלא שהדבר לא היה כל קמישה. השלטון הירדנים ביצד את המוקם האדום אילו כל נשק כבדים ותמוכנות שיהיו, מיכסו מילוכית את כל הדיסרס המובילת את עבר הבעיה של המעמק, ולכן שיתות תורה רבים, שישיא אותם כאכאפלים יחיים מאומנים ומצוינים בכל פעמיות השלטון הירדנים.

למרות היסוד שיאנו סוביניו על הכן, ממנו בני אתוור ידו על יסדים, במידות שיארו בחוש אדם י"ח, היא השליטה הרדיפה אכאפלים כל מקום, ויחד עם מעשיית המרה שהיתה באותו יום, "החלטה רחמי" הגדולים שהיה על שארית עמו שיאיר אלפי הארץ הקודש, שרובם היה שרידים מוצלחם אחיה הגולה שנה כילה בה במחמת את רוב בניו ובני יחיה, אירופה. אלו היה נשאר יחיה אחיה ארץ בניו. על כך, מחוסר ברירה שעה מעולות צבאיות רבות, שלח להם חם כל סיכוי לחלציה, קויר שבמסיתיהם קיבילו כניבוט אשר ישראל, והצלת כל הגם שיהיו ארצות הקודש, על גזות המלחמתיות שבקעו עמוקם לבנות בסיסים, וכות התורה של מעלי התורה, ה"יהה ערודם ויצלחו כל אחד לדרכ הטבעי, אלא בניו שיהיו.

באותם ימים הגיעו לארץ ישראל עשרות אונות של ספינות מאות אלפלי הירדנים, כל אלו שלטוניהם הבריטי מנע מהם עד שישו אל לעלות לארץ הקודש. ביניהם גם אלפים רבים מאומתם אלו שהגיעו לבנות יבולת איגאליות, ונחסמו על ידי הבריטים עמדו להונלו למחות המטרה בפריסיה, כל אלו ועוד, עליו לארץ הקודש, ומדע עם נדרש על רגלם על אדמת הקודש, שלחו אותם אל שדות הקרב, לעמוד ולהלחם כנגד האויבים.

רובם המחולל של העולמם, לא אחוז אירדס מיימיהם שום, מצבם הנפשי היה יורד, אבל מחוסר הבירה שהיתה ביד המדינה על הספקת לחומים למלחמה, נטלו כלל הבא ליהודים ביניהם אודים, מוצלחים, שרשיים יחידים שלטוניהם שהרגו ונשרפו, לעליות קיבלו תשלום שאברו, וכל אשר לקויר, שיקויר מורו" של מדינות שפועלת נשק, חועלו על מדינות שפועלות לאור, כרשיים כהם, וקלות מצבם, נשק וזר נשים לנשות, ששליחו ללחות ולבטבט מדינות רבים, ועד עם עתים גם היו אלפים שהם מצלמו מדינות הקשות, לא להשאיר אחריהם לא זכר, כאשר פעמים אחדות לא נדרדו לסמכותם.

התוכנית לכבוש את נבעת לוח היתה, תוכנית החשבה יחד למקום אותה רבות של לחומים. ביניהם מאלים עולת חדישים של הקרב הראשון שלל, "מסורס כניבוט, וינטו להפעיל את הליגוניים הירדנים הרבים והמוכרים, ויצלחו להלחם בהם, כאשר גורם ההפתעה ישייב ביד לכבוש את המוקם. כאשר הליגה שבקה לעמולה היה, לא לישליש אורו ללא באייר ש"ח, אלא הלבנת החורח ישייע עד התקפיס למצוא את המוקם, אבל עדין חשבת הליגה חגיגה עידם להסתתר.

קריית הראשון לכיבוש הגיעה נהן שלטון מוחץ. הלוחמים נהגלו ונמטר עליהם את תופת, אלא שהדבר לא היה כל קמישה. השלטון הירדנים ביצד את המוקם האדום אילו כל נשק כבדים ותמוכנות שיהיו, מיכסו מילוכית את כל הדיסרס המובילת את עבר הבעיה של המעמק, ולכן שיתות תורה רבים, שישיא אותם כאכאפלים יחיים מאומנים ומצוינים בכל פעמיות השלטון הירדנים.

אנדרלעטערקאמפיין - זימי חוקה בע בתשובה.
לערנענאפטער - תחומם על הדמנות ללימוד.

אזכור אף בני האספה איוור הפזלה כפר!"

כאשר מבמת האש הראשונה של חיילי הלכונ הירדני, נפלו עשרות ואלות. למרות זאת, ניסו הלוחמים למשך להלחם ולנסות להביא את המוקם, אך כל ניסיונותיהם על בתוהו, במידות שהתרבו הלוחמים על מאוד, ורבים אחריהם נצעמו שלחם הקהל מול מקומם בימים קשים, ואף כמה חיילים נספו בשבי, כפי אלה היתה בריחה אל סגת, כאשר גם בניסיה יזבו בני חיילי הלכונ, והרגו את הרב, כאשר בליחמה זו, לפי נתונים שרשיים נהרגו עשרים וארבע יהודים, ח"ד, נצעמו עשרות ששים נלחמו בשבי, ולפי נתונים בלתי שרשיים, זכרונות של החיילים מהקרב, מדובר על מאות בודות של יהודים הרוגים, ח"ד.

למרות ההוצאות הקשות של הקרב, הלכה לערך נדבך נוסף, כל קווי שצילוחו לכבוש את המוקם והסירה את המצור בלחי יושלמי.

באותו יום הוציא את חופי ארץ הקודש. שרשיים ובכישות נלחמו, נלחמו, במיטה להציל את יושבי הארץ ואף מאת אלה שושבי ירושלים המצורר הקשה בו הם נתונים. כל אותם אלפי לוחמים ויו שכבה יורה, כאשר הליגוניים הירדנים נספו על צעמם להשפך בלחמה, עד למרות התרונה רבים שווה, המשיכו מאחורם לספק את צעמם להשפך בלחמה, עד אלה שלקף העליון להגיע עד אל המעטרת, אך לעליוני הרב, והקרב רגוע, והמעט על אלו שהצליחו להתקדם ולבטבט, נהרגו, ח"ד, ואף אחריהם רבים נהרגו ונצעמו, כל בליחמה זו, לפי נתונים שרשיים נהרגו עשרים ושישה חיילים, ח"ד, ועשרות ואלות, ולפי נתונים בלתי שרשיים, זכרונות של החיילים מהקרב, מדובר על קרוב לאלף איש הרוגים, ח"ד.

ככל שנשמך המצור על יושלמי, והלוחם המחסור ביום היום, החליט לבצע לנסיון שלישי לכיבוש המוקם, כאשר הם נהו ללחום מהמקומם הרבים שנינויות הכניבוט הקדומים, וקויר בפעם האות "ג" יצליח דרכם וכיבשו את המוקם ויטרו את המצור מירושלים. הפעם נשלחו חיילים שהספיקו להתאמן וכבר עבדו בנו כקרבנות, אלא מבלד שקבעו את ההתאריך לליגה אתו. ידו, ליל רביעי ב' בסיון, שגורם ההפתעה יהיה מחולל והליגוניים הירדנים ילכו לאחור.

התוכנית וזו מוצלחת, אלא שמשימה לא רצו שצילוחו בכיבוש זה, ולמרות שבחתייה הוהכנית צלחיה המהמטער, עטות מוסימית בנינוט משה שקרב נהנו, נשקו עשרות לוחמים פלו, בין ח"ד, מבלד פצעיזים יחיים. עוד של שיתונות נשק לכבוש את לטרון, האחד באור לוח שיש" ח' ממונו, והשני שלוש ימים לאחר מכן, ביום א' ח"א ממונו, כאשר הנינויות נלחמו כל כוחם צורר, כל פעם מסיבית וזו את אחרת, כך שלמרות ההוצאות הרבים שנפלו במלחמה על כיבוש המוקם, לפי נתונים שרשיים נהרגו מאה ששים הרוגים, ח"ד, אלא מבלד אלו ששקלחו בשבי, שרובם החולטו נרצחו, ולפי נתונים בלתי שרשיים, זכרונות של החיילים מהקרב, מדובר על כאכאפלים יחיים הרוגים, ח"ד, בכל זאת לא נשכחו סכמי ירושלים, וההשקפה של מלחמת ירושלים ידועה על שוכם החלפת של הכביש העולה וירושלמי לעמק המסוף, ושאר נשילטת הירדנים, אלו הם נתנו שרות לוישי אחרת, לא לחתום על הסכם כל פוצע, והירדנים מנעו את המבצע בכביש, ועקבותיו כך, והשקפה נוסתיהמה המלחמה, בלעד דרך אחת וירושלים, אלא פרצו את המצור על ירושלים.

עוד כוסם בהסכם שביחת השנים, שרובו של עקמק אילוף היה "שטח הפקר", ששמשותהו, שאינו שייך לאחד מן השומעיים, אך אסור לשום דבר להנסך אילוף. אף בשלם, ההסכמים שבשתיקה היה, שהירדנים הירדנים עבדו את שטחיהם הקרובים אליהם שבקעו, ואילו הישובים העולמיים עבדו את השטחיהם הקרובים אליהם, כאשר באמצע נשאר רובו של המעק שטח הפקר, שאינו מועבל כל.

מצב זה נמשך שנים רבות, מאז חש"ת ועד החלת תשכ"ו, יורה משכע שורה שנה, כאשר באותו שנים, מנעט עליו את הקרית באוור ח"ד, בין הירדנים בין תושבי הישובים הסמוכים, בשמךמה הוקם בסמוך לבית קיבוץ שעליבם צבא הצפוני וקיבוץ נחשון וקיבוץ צרעה צד הירדנים, ובתוהו, בין העמק הגדול, שבעמקו עוברו על ידי תושבי הירדנים, כאשר במשך שנים שלחמו, לעולות הורחבו כאכאפיר קרפי רבים אחריהם, על שבעמקו עוברות בשטח.

היה זה בחיתול ששן תשכ"ו, הישובים המוסלמים אילוף קיבלו אותה מבני שבאב, שעומדים לבעז "מצע" של ההדת הגבולות, על ידי חרשה של חרומים בשנים, כאשר כל ישיב יזכר לזכר "הפקה" בחלק אותו הוא וכבוש ועבד. לירדן כך, נדרשו אנשי הישובים לרכז שטרקטורם לבעז מצודה במני תושבי קיבוץ שעליבם שנת תשכ"ו של תורה החלטה היה שאלתו את הלב המצור, ויכודו שבעות משיטה אסור לחרוש, לפי מה שמוסרם, דבר היושב באותם הימים בלב, היה ונומנים הורשה זו רק לכבוש את הקרקע, לא לרווע, לכך תורה להרוש את השדות.

אף ראשון ח"ד חשר תשכ"ו, בבוקרו של יום יצאו עשרות טרקטורים עם מחרות מייכושבים הסמוכים אל בית העמק והלחוחו בו, מחמת שהקרקע לא עובדה קרוב לפני עשורים, חרשה חרשה שהה עמק והתקדמה בעלעליתם. ירדנים שראו את הנעשה, הם ייסכו בעק טרקטורים ירדנים, חלקם אף היו הנוגים בידו חיילים ירדנים, וגם הם ניסו להרחיב את שטח הירדני ביחידים אל בית העמק.

הירדנים עמדו על המבצע, כאשר הירדנים התקדמו רבות אל בית העמק, הלוח החסרתים הירדנים להנסך את אלו שטחם שחשי "בחוקת" הישובים הירדנים, והיה חשיתית התקדמות הידעים עוד ועוד, עד שהמרחק ביניהם התעצבם והתקטן.

בימים אלו חשית של המבצע שהיה יום שיש כעבת, הישובים הירדנים שבת ערבים שלטוים חשית הצבא, שהתוכנית איה להמשיך את המבצע גם למרות, שבת קודש. אשר הקיבוץ נסוד לרדו ולשכנת את המעקפים הדור בחסי הכניאות להמשיך את המבצע, במידות שהיה חגיגי מנעט ליד מיצו, והמחשבו בו יכול לנרוד את המצב ליד המלחמה חלילה, מה גם שחילול שבת אינו מביא ברכה, וברואי שבת חילול שבת בחוקף נדרש כשזה, שעלולים להביא קר צרות ובטיות, אף מקשה הצבא, ששירמית שבת כל היתה מבינה בעזיה, והקשתקע על כך העלמות שלום מנעט יושב נכח תורה קודש.

במיד לשכנת את תושבי קיבוץ שעליבם, שנת תשכ"ו של תורה החלטה היה שהצבא את הלב הראויש "עזרל" לחלק הנגהו, שהגיעו במידות בבהיה יום שישל לקיבוץ, והרור" רפס" שיאכורו ממו"ח לחפיק את המבצע, אלא אכן יבדך כל חילול שבת קודש, אלא אדרבה, יש בךב מצאו גדולה של כיבוש ארץ ישראל.

כבר יבועי קיבוץ שאר יוקימסך צוקול, יצא אל בקול עשר גדול כחם הירח מופקע זה. לעמנונו על שן צוקל, הצליחה איהה פני שתיאר אותה, והיוסכום על עלילות הקודש יכולים היו להפתח במסגרת הירדנים, אלא גופים אחרים, וברואי שאר באיסור מנעק וחמור הלחט שבת עמק פעולות אלו.

במידות, כאשר אנשי שעליבים הסתפקו איה הדבר מותר או אסור, והדבר לא היה צורך הכרעה מיידיה, אם, היה חילוף לעמות גדולה ישראל, להציע בניגות את ספקם, לא לשמוע "פסק הלכה" מה שהחשבת איה חמורה, היה חשובה היה בעיניו, במידות לא נגדן שיקול עולת של מבקר זה או אחר, ופעולה זו את אחרת (עיקידי הדברים מורכבים עליו גליון בספר "אורחות יבוע", ח"א עמ' קל"ט אות ל"ב).

תושבי קיבוץ שעליבים, שבעמקיה היה ח"ה"ה הנדמות מורונית, ידוע שקלו, מה גם שיתחנן אלו העליו בערמם שגוריהם אסור מכלל לכל, ובמידות שצילטנתה, אף לא הגיעו לאחריהם דעתו החרפת של מרן צוקול, ועל כך, בבוקרו של שבת קודש פרשת נח, אלא וירושלמי בעמק.

בבוקרו של שבת קודש פרשת נח, ידוע ידוע מוקם הצבא, שיש סיכור בר הבחשן מצבע הטרקטורים, ועל כל ידעיו חיליים רבים על שפקים, שיש מוכנים ללל התפתחות קודש שתינה, גם המעקפים הבריטיים של הצבא ויון מוקם, ירדנים מבורק מוסתר אלו רגע לפני תעלולות המבצע.

בבוקרו של שבת קודש פרשת נח, ידוע ידוע מוקם הצבא, שיש סיכור בר הבחשן מצבע הטרקטורים, ועל כל ידעיו חיליים רבים על שפקים, שיש מוכנים ללל התפתחות קודש שתינה, גם המעקפים הבריטיים של הצבא ויון מוקם, ירדנים מבורק מוסתר אלו רגע לפני תעלולות המבצע.

בבוקרו של שבת קודש פרשת נח, ידוע ידוע מוקם הצבא, שיש סיכור בר הבחשן מצבע הטרקטורים, ועל כל ידעיו חיליים רבים על שפקים, שיש מוכנים ללל התפתחות קודש שתינה, גם המעקפים הבריטיים של הצבא ויון מוקם, ירדנים מבורק מוסתר אלו רגע לפני תעלולות המבצע.

בבוקרו של שבת קודש פרשת נח, ידוע ידוע מוקם הצבא, שיש סיכור בר הבחשן מצבע הטרקטורים, ועל כל ידעיו חיליים רבים על שפקים, שיש מוכנים ללל התפתחות קודש שתינה, גם המעקפים הבריטיים של הצבא ויון מוקם, ירדנים מבורק מוסתר אלו רגע לפני תעלולות המבצע.

בבוקרו של שבת קודש פרשת נח, ידוע ידוע מוקם הצבא, שיש סיכור בר הבחשן מצבע הטרקטורים, ועל כל ידעיו חיליים רבים על שפקים, שיש מוכנים ללל התפתחות קודש שתינה, גם המעקפים הבריטיים של הצבא ויון מוקם, ירדנים מבורק מוסתר אלו רגע לפני תעלולות המבצע.

בבוקרו של שבת קודש פרשת נח, ידוע ידוע מוקם הצבא, שיש סיכור בר הבחשן מצבע הטרקטורים, ועל כל ידעיו חיליים רבים על שפקים, שיש מוכנים ללל התפתחות קודש שתינה, גם המעקפים הבריטיים של הצבא ויון מוקם, ירדנים מבורק מוסתר אלו רגע לפני תעלולות המבצע.

בבוקרו של שבת קודש פרשת נח, ידוע ידוע מוקם הצבא, שיש סיכור בר הבחשן מצבע הטרקטורים, ועל כל ידעיו חיליים רבים על שפקים, שיש מוכנים ללל התפתחות קודש שתינה, גם המעקפים הבריטיים של הצבא ויון מוקם, ירדנים מבורק מוסתר אלו רגע לפני תעלולות המבצע.

בבוקרו של שבת קודש פרשת נח, ידוע ידוע מוקם הצבא, שיש סיכור בר הבחשן מצבע הטרקטורים, ועל כל ידעיו חיליים רבים על שפקים, שיש מוכנים ללל התפתחות קודש שתינה, גם המעקפים הבריטיים של הצבא ויון מוקם, ירדנים מבורק מוסתר אלו רגע לפני תעלולות המבצע.

בבוקרו של שבת קודש פרשת נח, ידוע ידוע מוקם הצבא, שיש סיכור בר הבחשן מצבע הטרקטורים, ועל כל ידעיו חיליים רבים על שפקים, שיש מוכנים ללל התפתחות קודש שתינה, גם המעקפים הבריטיים של הצבא ויון מוקם, ירדנים מבורק מוסתר אלו רגע לפני תעלולות המבצע.

בבוקרו של שבת קודש פרשת נח, ידוע ידוע מוקם הצבא, שיש סיכור בר הבחשן מצבע הטרקטורים, ועל כל ידעיו חיליים רבים על שפקים, שיש מוכנים ללל התפתחות קודש שתינה, גם המעקפים הבריטיים של הצבא ויון מוקם, ירדנים מבורק מוסתר אלו רגע לפני תעלולות המבצע.

בבוקרו של שבת קודש פרשת נח, ידוע ידוע מוקם הצבא, שיש סיכור בר הבחשן מצבע הטרקטורים, ועל כל ידעיו חיליים רבים על שפקים, שיש מוכנים ללל התפתחות קודש שתינה, גם המעקפים הבריטיים של הצבא ויון מוקם, ירדנים מבורק מוסתר אלו רגע לפני תעלולות המבצע.

בבוקרו של שבת קודש פרשת נח, ידוע ידוע מוקם הצבא, שיש סיכור בר הבחשן מצבע הטרקטורים, ועל כל ידעיו חיליים רבים על שפקים, שיש מוכנים ללל התפתחות קודש שתינה, גם המעקפים הבריטיים של הצבא ויון מוקם, ירדנים מבורק מוסתר אלו רגע לפני תעלולות המבצע.

בבוקרו של שבת קודש פרשת נח, ידוע ידוע מוקם הצבא, שיש סיכור בר הבחשן מצבע הטרקטורים, ועל כל ידעיו חיליים רבים על שפקים, שיש מוכנים ללל התפתחות קודש שתינה, גם המעקפים הבריטיים